

FRANCESCO PETRARCA 600. OBLJETNICA SMRTI

Ove godine čitav svijet slavi 600. obljetnicu smrti velikog talijanskog pjesnika i humanista Francesca Petrarke. Rodio se 20. srpnja 1304. u Arezzu u Toscani, kao sin progonanog firentinskog bilježnika. Nakon dugog lutanja po talijanskim gradovima došao je s roditeljima i bratom u Avignon 1312. Studij prava započeo je u Montpellieru, a nastavio u Bologni ali bez ikakva oduševljenja. Naime, još od rane mladosti počeo je pisati latinske stihove i književno ga je stvaranje svega zaokupilo. Po povratku u Avignon počinje njegovo najintenzivnije stvaranje koje će potrajati gotovo neizmijenjena intenziteta do same smrti. Već svojim prvim djelima svratio je na se pažnju mondenog Avignona i pročuo se kao jedan od najzanimljivijih talijanskih lirika svoga doba. Gonjen dvjema težnjama, s jedne strane težnjom za znanjem koja ga je tjerala na putovanja, na traženja antičkih rukopisa, na studiranje klasičnih pisaca, Cicerona, Vergilija i Horacija, a s druge strane težnjom za slavom, nečim potpuno novim u ondašnjem stanju duha, baca se na stvaranje ogromnim žarom. Odbivši svakog služenja i svaku obvezu ostaje ustrajno sam kroz cijelo svoje djelovanje kao prvi individualist u evropskoj poeziji. Francuska, Flandrija, Njemačka i, dakako, Italija samo su postaje njegova vječnog kretanja, samo su stepenice njegova puta i potvrda njegove slave. Tašt i potpuno svjestan svoje vrijednosti, kao nekoć njegov uzor Ciceron, traži svugdje samo mogućnosti da nezavisno stvara, traži da se preko njegovih opredjeljenja prelazi mukom jer je prije svega i iznad svega pjesnik. Tek pred kraj života silovitost njegovih žudnji za znanjem i slavom popušta i posvećuje se svom davno željenom idealu samoće, sklanja se u mjestance Arquà, blizu Padove, gdje ga pokosi smrt 19. srpnja 1374.

Čitav je Petrarkin opus, osim čuvenog Kanconijera i zbirke "Triumfi", pisan latinskim jezikom, jezikom intelektualaca humanista tadašnje Evrope. Gotovo se stideći svog talijanski pisanog djela, Petrarca je od latinskih stihova očekivao vječnost. Za života su mu donijeli lovov vijenac, no danas je od njih tek nekolicina vrijedna čitanja, a ostalo tek kulturno-povijesni podatak. Ondje gdje taj pjesnik-individualist i subjektivist otkriva djeliće svoje intime, od riječi postaje poezija. Ponešto se od toga otkriva u "Pastirskoj pjesmi" ("Bucolicum carmen"). Spjev "Afrika", koji mu je i donio lovov-vijenac, svojom epskom gradnjom dopustio je pjesniku samo malo vlastita svijeta, samo malo lirske tonova svojstvenih Petrarki. Povijesni, poučni i polemički spisi više su danas izvor podataka nego velika književnost, ali zato ogromna zbirka pisama, u nekoliko odvojenih skupina, predstavlja ne samo zanimljivu povijesnu gradiju, već je značajna za poznavanje pjesnikove ličnosti, njegovih želja i preokupacija, dilema i kolebanja, kao i njegov najznačajniji latinski spis "Moja tajna" ("Secretum meum"), dijalog pjesnika i sv. Augustina u nazočnosti Istine.

Po čitavu svom djelu, po svom opredjeljenju, talentu i karakteru, Francesco Petrarca jedna je od najvećih pojava u povijesti Čovječanstva.